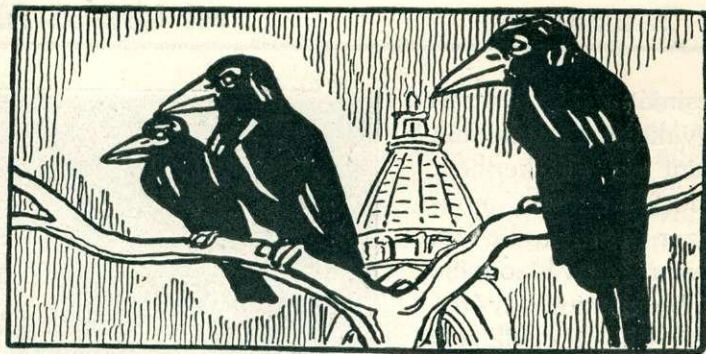

MI. UJSÁG AZ. ÁLLAT- KERTBEN?

BUDAPEST-SZÉKESFŐVÁROS-ÁLLAT-ÉS-NÖVÉNYKERTJÉNEK-KÖZLEMÉNYEI

Budapest, 1914.

I. évfolyam. 23. szám.

Csütörtök, október 1.

Egyes szám ára: 10 f

Dr. LENDL ADOLF és Dr. MÁRKUS JENŐ
közreműködésével szerkeszti:
RAITSITS EMIL

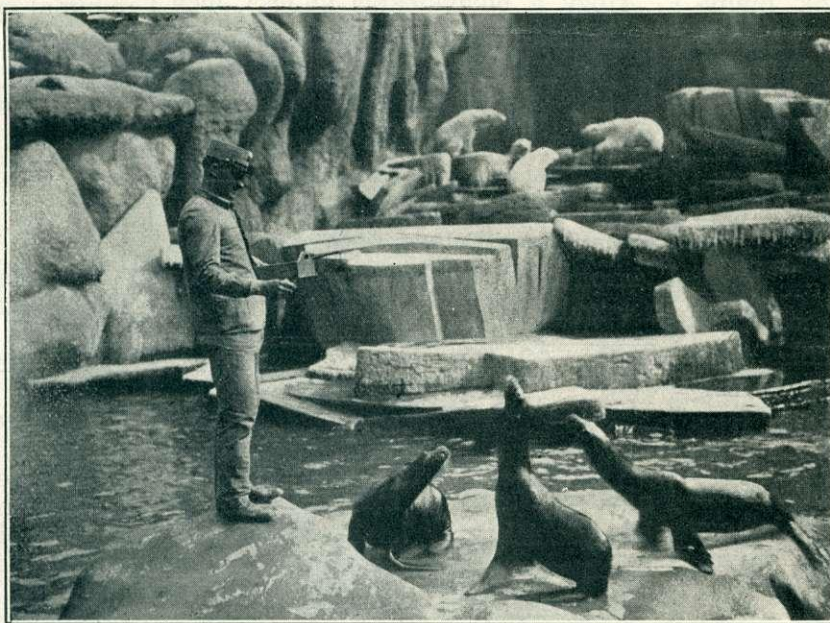
Megjelen május—szeptember hónapokban minden
kedden és pénteken, azontúl havonta legalább
egyszer. * „A TERMÉSZET“ melléklapja

A háború az állatkertben.

Egy-egy rövidebb hírben beszámoltunk már egy és más eseményről, melyet a háborús világ okozott állatkertünkben. Most, a nyári szezon befejezése után visszatekintve az elmúltakra, megállapíthatjuk, hogy a háborús események nem okoztak túlságosan nagy kellemetlenségeket nekünk. Megéreztek mi is a viszonyok gyors megváltozását, de — szerencsére — idejekorán tudtunk még gondoskodni arról, hogy az állatkert nagy üzemében ne történjen semmiféle fennakadás.

A közönség a mozgósítás óta is éppen úgy látogatta kertünket, mint azelőtt. Csupán a mozgósítás első napjaiban volt egy kissé szokatlannul elhagyatott a kertünk: egyik napról a másikra úgy megcsappant a közönség, hogy nagyon is észre lehetett venni. A mozgósítás első napjainak izgalma távoltartotta a közönséget nemcsak a szórakozástól, de még a sétálástól is s ez volt az oka annak, hogy kertünkben egy-két napig nem volt akkora közönség, mint rendszeren. De ez csakugyan csak egy-két napig tartott. A közönségnek az a része, mely távol Budapeستől pihent és

nyaralt, kénytelen volt visszatérni. Az augusztus szép napjait a visszatért nyaralók legnagyobb része az állatkertben töltötte el, ami termé-

A FÓKÁK ÉDES-VIZI HALAT ESZNEK.

zetes is, hiszen kellemesebb, finomabb s művésziesebb szórakozó helye nincsen Budapestnek az állatkertnél. A szimfónikusok pompás zenekarának igen sok hallgatója akadt s az állatkert tóparti korzója minden délután szép, színes és eleven képet nyújtott.

Közönség tehát volt, csupán a vidékiek hiányoztak, akik pedig éppen augusztus havában keresték fel tömegesebben Budapestet s így az állat-

kertet is. A háború azonban lehetlenné tette a vonatközlekedést s így az idén a legforgalmasabb hónapban, augusztusban, alig volt kertünknek

vidéki látogatója. Ha csak nem számítjuk a vidéki látogatók közé azt a sok bevonult katonát, akik napról-napra számosabban látogattak el az állatkertbe, amíg csak el nem indultak csapatokkal Budapestről.

Az állatkert személyzetének egy része szintén bevonult katonának. Sokan mentek el az ápolók közül, helyükbe azonban nem alkalmaztunk egyetlen idegen vagy új embert sem. A hadbavonultak fizetését továbbra is folyósítottuk s helyükbe berendeltük — a feleségeiket. Nemcsak azt akartuk ezáltal elérni, hogy bevonult alkalmazottaink családjai hozzájussanak a családfő teljes fizetéséhez, hanem azt is, hogy állataink megfelelő gondos bánásmódban részesüljenek. Az állatok tudniillik félnek az idegen ápolóktól, a mi ápolóink feleségeit azonban már nagyobbára ismerték s így nem volt nehéz a dolguk.

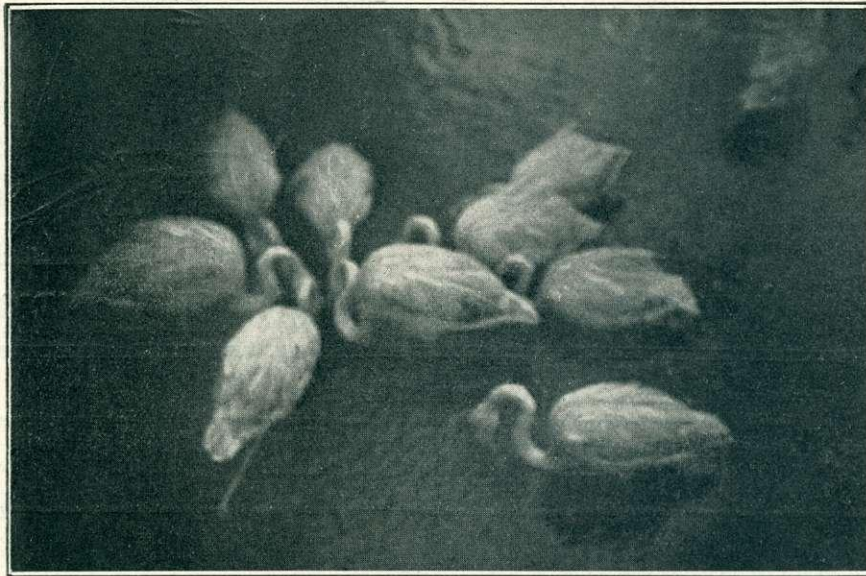
Az ápolók feleségei többé-kevésbé ismerték is férjük foglalkozásának

csinját-binját, hiszen gyakorta tartózkodtak kint az állatkertben. Hogy ez a módszer mennyire bevált, semmi sem bizonyítja jobban, minthogy állataink közül egyik sem sinylette meg. Viszont igaz az is, hogy az új rend bevezetése nem kis nehézségekkel járt.

Az állatok táplálékának beszerzése kezdetben igen nagy gondokat okozott, mert hiszen készületlenül talált bennünket a mozgósítás. Bár a legtöbb élelmiszerből van raktárunk, mégis ez rövidebb időre való s a háború tartamára bővebben kellett ellátni magunkat. Ami persze meglehetősen nehéz dolog volt, mert úgy a vasút, mint a fuvarozási eszközök hiányzottak s azonkívül az első időkben az üzleti menetben zavarok mutatkoztak.

Az állatkertnek naponta száztíz féle eleségre van szüksége s ezt részben vasúton (széna, szalma, vadgesztenye nagyban stb.) részben üzletekben (füge, cukor, csokoládé stb.) részben a vásárcsarnokokban (naponta friss zöldség, gyümölcs, tojás stb.) részben a legkülönbözőbb tenyésztőktől és termelőktől (lisztgucac, hangyatojás, galamb, nyúl stb.) szerezzük be. Mindezeket az akadályokat azonban leküzdöttük s előrelátható, hogy az állatok etetése nem fog zavart okozni.

Csupán azok az állataink szenvedtek, amelyek tengeri hallal táplálkoznak. Mert a tengeri hal szállítása, úgy Fiuméből, mint Hamburgból már a mozgósítás első napjaiban teljesen megszűnt. A fokák és pingvinek sokat szenvedtek ilyen módon. A fokák kezdetben öt teljes napig koplaltak, míg végre hét fokánk közül öt elfogadta az apró darabokra vágott lóhúst s a sósvízben áztatott édesvízi halat. Nehezen fanyalodtak rá, de aztán mégis megszokták annyira, hogy nem haltak éhen. Kettő közü-

A FLAMINGÓK TANÁCSKOZNAK.

lük azonban tovább koplalt s el is pusztult. Képünk a megmaradt fokákból mutat be hármát, amint az ápolójuk eteti őket édesvízi hallal. Tulságosan nem ízlik nekik, hát majdnem kézből kell etetni őket.

Hogy a pingvinekkel mi lesz, még nem tudjuk, annyi azonban bizonyos, hogy nagyon szenvednek a megszokott táplálék hiánya miatt. A többi állat, noha némelyiknek megváltozott az etetési rendje és gondozásának módja, beletörődött új állapotába s így bátran mondhatjuk, hogy a változott viszonyok semmi kárt sem tettek az állatokban.

A flamingók.

A mi állatkertünk egyik díszje a nagy tó, mely a magas fák övezte környezetében a közönség tetszését régen megnyerte. A kert e részének különösen az ad díszet, hogy a tavon igen sok madár van. Különböző hattyúk, ludak, kacsák, szabadon repülő sirályok, nagy pelikánok s mindezek közt sok rózsaszínű flamingó népesíti be a nagy vízfelületet.

A flamingók különösen akkor szépek, ha egy csoportban vannak. Az összes, a tavon tartózkodó madarak száma meghaladja a százötvenet; csak egyedül flamingó van közöttük harminc darab.

Néha egy sorba állanak a parton, valamennyi fellábon. Ilyenkor pihennek; a legtöbbször azért, mert jóllak-

nak. Máskor vidáman gázolnak a víz közepén, néha azonban kisebb csoportokba is verődnek s összedugják a fejüket, mintha tanácskoznának.

Lehet, hogy diskurálnak is egymással s aztán, ha elbeszélék egymásnak mondani valójukat, a többi madár közé vegyülnek.

Különösen nyár derekán s ősszel venni észre ezt a sajátságukat. Lehet, hogy arról ábrándoznak, miké-

pen szabadulhatnának el, s vonulhatnának délre, hazájukba, Arábiába.

Egyik képünk az úgy összebújt, tanácskozó flamingókat ábrázolja, a másik pedig a tóról nyújt egy igen szép részletet, háttérben az aquariummal és a pálmaházzal, távolabb pedig a Szépművészeti Múzeum palotájával.

HIREK

Az állatkert téli programja. A nyári szezon véget ért az állatkertben s a hűvösebb idő beálltával megszűntek a hangversenyek is. Azt az időt, amely a tél elérékezéséig rendelkezésünkre áll, arra használja fel az állatkert igazgatósága, hogy előkészületeket tegyen a téli szezonra. Mert amint nyáron legelőkelőbb s legkedvesebb szórakozóhelye Budapest közönségének az állatkert, úgy az marad télen is. Az állatkertben épen olyan vidám és zajos élet uralkodik a téli szezonban, mint nyáron, mert az állatkert igazgatósága szeretettel gondoskodik arról, hogy a közönség minél több szórakozáshoz jusson. Olyan élénk téli élet, mint a budapesti állatkertben van, a világ egyetlen állatkertjében sincsen s az állatkert igazgatóságának az a szándéka, hogy a téli szórakozásokat a lehetőség szerint esztendőről-esztendőre fejlessze. A közönség méltányolja is ezt az igyekezetet, mert a téli állatkert épen olyan nélkülözhetetlen szórakozóhely Budapesten, mint a nyári. Az elkövetkező tél programjáról már most gondoskodik az állatkert

igazgatósága s november közepére nyilvánosságra is hozza az egész téli programot.

Négy kis tigriskölyök. Az elmúlt napokban négy kis tigriskölyök született a budapesti állatkertben. Már maga a születés is igen nevezetes esemény, mert a legritkábban történik meg, hogy a fogságba jutott tigrisek szaporodjanak. Hogy életben fognak-e maradni a kis tigriskölyökek s hogy föl tudjuk-e őket nevelni, ez még nagy kérdés. A tigris, ha fogságban szaporodik, elpusztítja a kölykeit. Tavaly is született az állatkertben két kis tigris. Az anyjuk néhány napig megtúrta őket, de egy reggel arra ébredtünk, hogy az anya-tigris az éjszaka folyamán agyonnyomta mind a két kölykét. Természetesen, most is félni lehetett attól, hogy a négy kis tigrist is ugyanez a sors fogja érni, ezért el is vettük őket az anyjuktól. Rábiztunk a négy kis állatot az állatkert szakácsnéjának gondjaira, aki most az állatkert konyhájában gondozza az értékes kis tigris-kölykeket. Őszintén szólva, sok reményünk nem lehet ahhoz, hogy fel tudjuk nevelni őket.

Az afrikai tövises süllő. Az afrikai tövises süllők is megszorodtak az elmúlt napokban: két fiuk született. Előreláthatóan meg fognak maradni ezek az értékes állatok is; a hátukon már láthatóan nő a tollszárhoz hasonló tövis.

A kényes Muci. Megirtuk annak idején, hogy a nagy sasketrecben elzárt réti és szirti sasok közül a „Muci” nevű fiatal szirti sas hűsevő ragadozó madár létére rászokott a cseresznyére, melyet nagyon meg-

kedvelt, valószínűleg azért, mert a cseresznye az izzóan meleg napokban kellemes hűsítő gyanánt szolgált neki. Azóta elmúlt a cseresznye idénye s Muci szívesen elfogadta helyette a ringlót, most pedig, hogy annak szezonja is elmúlt, beéri a szép, érett hosszú szilvával is, de mint aféle nemes és fejedelmi madár, bizonyos kikötéseket tesz. Így hívásra szép engedelmesen odarepül, vagy a sasok jellemző járásával odatotyogván a rácshoz, a szilvát csak kézből fogadja el, sőt szívesen veszi, ha azt előbb — meghámozzák, mert a héját nem szereti, ellenben a szép arany-sárga bélből nagy élvezettel csipeget. Ha azonban valaki a szilvát odaadja neki a földre, a világért hozzá nem nyúl, hanem méltatlankodva elfordul és elmegy. A Muci sas gyönyörűen fejlődik, máris akkora, mint a kinőtt példányok s kétségtelenül egyikévé lesz a vasketrec leghatalmasabb madarainak.

Szerb róka az állatkertben. Hogy a mi állatkertünk rövid fennállása óta mennyire beleférközött a budapesti emberek szeretetébe, semmi sem bizonyítja jobban, hogy még a harctéren is gondolnak ránk a budapesti katonák. Egy derék budapesti fiú, Hahn Gábor lenn a déli harctéren küzdött a hazáért. Csapata messze benyomult a szerb földre s Hahn ott két rókát fogott. Az egyiket odaadta a kapitányának, a másikat pedig gondosan ápolta, hogy majd elhozza az állatkertnek. Közben a vitéz pesti fiú megsebesült, de az állatkertnek szánt rókát még sebesülten sem engedte el magától. Az egyik délmagyarországi városba vitték kórházba, de a rókát a kórházban is magával tartotta s

több mint két hélig vigyázott rá, hogy sértetlenül hozhassa fel Budapestre. A napokban annyira javult az állapota, hogy elengedték a kórházból s Hahnnak, mielőtt Budapestre érkezett, első dolga volt kijönni az állatkertbe s itt átadni a szerb zsákmányt. Őszintén szólva, egyetlen ajándékot sem fogadtunk még nagyobb örömmel, mint ezt a közönséges rókát, mert ebből az igazán szép esetből láttuk a legjobban, hogy a budapesti közönség mennyire megszerette az állatkertet.

A mozgó könyvtár. Az állatkerti mozgó könyvtár most már csak szép időben működik, mert a hűvösebb időben inkább sétál a közönség s nem igen ül le olvasni. Addig, míg szép idő van, körüljáratjuk a mozgó könyvtárat az állatkertben, a hűvösebb, szelesebb időben azonban természetesen nem.

Skorpió-család. Az állatkert egy skorpió-családot kapott ajándékba a napokban. A család, mely több mint húsz apró tagból áll, az aquariumban látható.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. Dezső. A flamingók szabad életükben mindenféle sekély vizek alján található apró eleséget, de különösen növényi táplálékot esznek. Az állatkertben vízben áztatott árpát s más szemes eleséget kapnak, de ezt csak igen különös módon eszik meg. A flamingók szabad életükben az eleséget mindig úgy keresgélik, hogy lefelé eresztett fejjel a víz alatt széles csőrükkel mintegy kanalazzák. Ezért a fogságban úgy szokás etetni a flamingókat, hogy körülbelül nyolcvan centiméter magas fatörzseket jó mélyre kivágnak s e kivájt tölcser alá teszik be a beáztatott árpát. A flamingók aztán ebből a kivájt fatörzsből szedik ki az eleséget. Pusztán a földre szórt eleséget nem fogadják el.

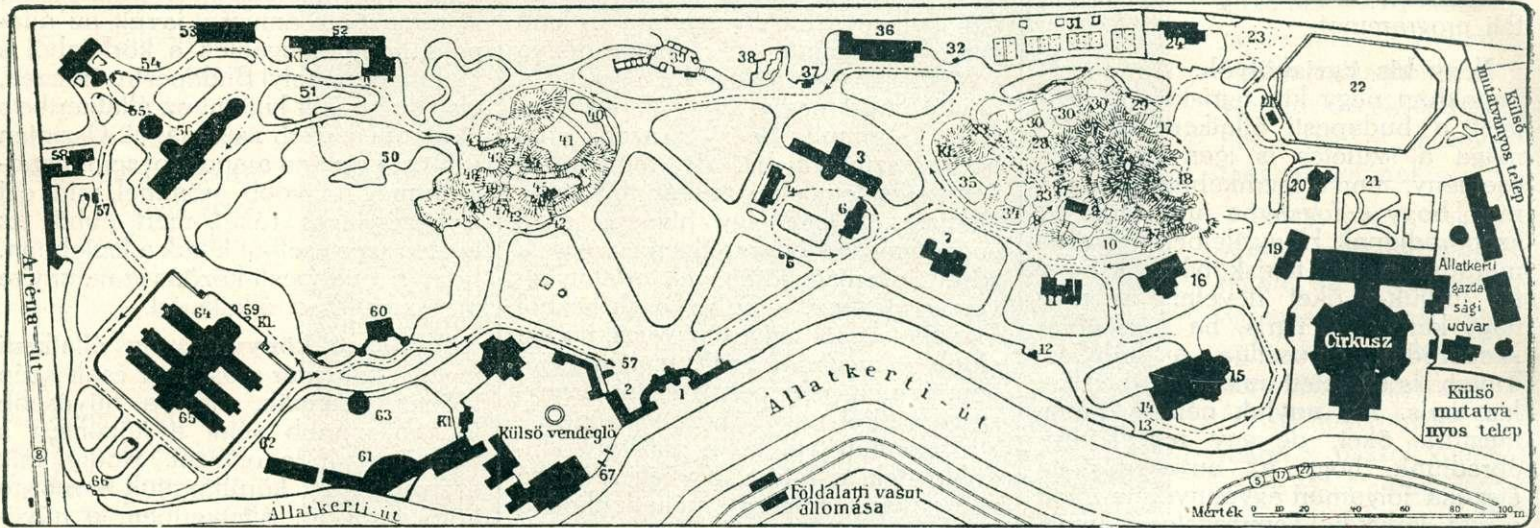
B. Ferenc. Az állatkert igazgatósága ilyenkor ősszel nagymennyiségű vadgesztenyét szokott beszerezni, mert majdnem az összes kérődző állatok nagyon szeretik a fogságban a vadgesztenyét. Az idén a vidékről nem tudunk hozatni, mert a szállítás nagy nehézségekbe ütközött s ezért a környéken — ahol szabad és lehet — szedetjük a vadgesztenyét. Szívvel fogunk örülni, ha ebben a szaporítlan munkában bárki is segít bennünket épen önökre, lelkes tanulókra, számítottunk is, mert bizony két waggonra van szükségünk. Bárki küldi is a vadgesztenyét, nagyon örülünk minden szemnek, sőt a szarvas, a zsiráf, az antilop, a tevék s a szarvasmarhák nevében köszönetet is mondunk értük. Egy kilót épen olyan szívesen fogadunk, mint egy méter-mázsát. Az egész tél folyamán 300 méter-mázsá kell, tehát küldhet bátran bármennyit. A szállítás költségeit szívesen vállaljuk.

A kiadásért felelős: RAITSITS EMIL

AZ ÁLLATKERTI TÓ EGYIK SZÉP RÉSZLETE.

A SZÉKESFŐVÁROSI ÁLLATKERT HELYSZINRAJZA

JELMAGYARÁZAT:

Az állatkertbe vezető villamosok számai: 5, 15, 17, 21, 23, 25, 27, 37, 73, 75. közötti, 8, 10, 12, 48. városi villamos vasút. — F. J. földalatti villamos vasút. Omnibusz. A térképen látható számok az útmutató szövegére utalnak. — az útmutató leírásában követett útirány. Kl. = klozet.	<p>1. Főkapu
2. Igazgatóság
3. Majmok
4. Rágcsálók
5. Mókusház
6. Erszényesek
7. Szarvasok
8. Juhok
9. Tejcsernok
10. Antilopok
11. Bölények
12. Cukorkaárusítás</p> | <p>13. Kapu
14. Néprajzi gyűjtemény
15. Vastagbőrűek
16. Zsirafoék
17. Turista-út
18. Vendéglő
19. Tevéfélék
20. Disznófélék
21. Gyermekek játszóhelye
22. Sport-pálya</p> | <p>23. Lovagló és kocsikázó-pálya
24. Zebraistálló
25. 26. 27. 28. Kecskéfélék
29. Kis medvék
30. Nagy medvék
31. Kuttyák
32. Süteményárusítás
33. Átjáró az oroszlánházon át
34. Tigrisbarlang
35. Oroszlánbarlang</p> | <p>36. Kisragadozók
37. Hűsítő italok árusítása
38. Vidrátó
39. Várrom
40. Fókátó
41. Jegesmedvék
42. Turista-út
43. Rozsomák
44. Nyestfélék
45. Rénszarvasok
46. Norvég ház</p> | <p>47. Hófajdok
48. Alagút-átjáró
49. Bejárat a mozgófényképekhez
50. Uszómadarak
51. Gázlók, kacsák
52. Fácános
53. Sasok
54. Struccok
55. Kisebb tóparti madarak
56. Madarak háza</p> | <p>57. Dohányárusítás
58. Falusi gazdaság
59. Akvárium
60. Terrárium
61. Vendéglő (Spolarits és Maloschik)
62. Kávéház / Maloschik
63. Zenepavillon
64. Kávéházi terras
65. Pálmaház bejárata
66. Aréna-úti kapu
67. Gundel-féle vendéglő</p> |
|--|--|--|---|--|---|---|

HIRDETÉSEK

Az Állatkertben

nézzük meg
az Akváriumot
és a Pálmaházat

Szép emléktárgyak jutányos áron kaphatók

KERTÉSZ TÓDOR

BUDAPEST, IV. KER., KRISTÓF-TÉR

- ◆ Emléktárgyak, utazási cikkek, játék és sport árúk, háztart. cikkek nagy raktára ◆
- ◆ A IV. kerület Bécsi-utca 2. szám alatti „BUDAPEST” SZÁLLODA SAJÁT KEZELÉSÉBEN ◆
- ◆ Állandó vevőinek a szobák áraiból megfelelő árkedvezményt nyújt ◆

